

OSTATNIE WIADOMOŚCI

10 GROSZY

KRAKOWSKIE

10 GROSZY

GAZETA POPOŁUDNIOWA DLA WSZYSTKICH

Rok I.

Kraków, Niedziela 4 Października 1931 r

Nr. 113

Konferencja marszałka Sejmu z premierem

Wczoraj przed południem przybył do Rady Ministrów marszałek Sejmu, dr. Świątalski i odbył dłuższą konferencję z premierem Prysiorem.

W Sejmie zapanowała cisza

Wczoraj zapanowała w Sejmie cisza. Wszyscy posłowie rozjechali się zpowrotem do swoich okręgów. Wznowienie prac parlamentarnych nastąpi w wtorek. W dniu tym zacytuje się poszczególne komisje. Dopiero po załatwieniu odnośnych projektów w komisjach zostanie wyznaczony planarnej posiedzenie Sejmu. Nastąpi to przypuszczalnie dopiero w połowie miesiąca.

Fabrykanci łódzcy tracą na dostawach do Anglii

Po spadku funta angielskiego, fabrykantom łódzkim, mającym wykonano zamówienia angielskie, groziły poważne straty. Londyńska Izba Handlowa wystosowała do Izby Przemysłowej i Handlowej w Łodzi pismo, domagające się zakontraktowania dostaw. W obawie utracenia rynku angielskiego fabrykanci łódzcy postanowili dokonać dostaw manufaktur, delegując jednocześnie do Anglii swych przedstawicieli dla otrzymania odszkodowania.

Nowa fala towarów sowieckich w Polsce

Za pośrednictwem „Sowplertgu” wzmożony ma być znacznie import sowieckich towarów do Polski. W najbliższym czasie rozpocznie się masowa sprzedaż wyrobów sowieckich, dotychczas nie wzniesionych na naszym bruku. Sprowadzono wielki transport sowieckich żyłek, które sprzedawane będą po 10 groszy za sztukę. Poza tem sprowadzono 6.000 sowieckich maszyn do szycia. Z dziedziny wyrobów chemicznych importują Sowiety smary i artykuły aptekarskie na sumę 50.000 dolarów.

Ameryka chce „zabezpieczyć” pokój światu kosztem Polski

Wyjazd premiera Francji Laval budzi wiele przypuszczeń. Niewątpliwie tematem rozmów Laval w Ameryce będą sprawy: przedłużenia zawieszenia spłaty długów i rozbrojenia. W Ameryce naogół panuje przekonanie, że jedną z głównych przyczyn światowego kryzysu są zbrojenia amerykańskie, a w szczególności zbrojenia Francji. Jeden z wybitnych polityków amerykańskich oświadczył, że Francja powinna zaniechać obrony Polski, dając jej kosztem satysfakcje Niemcom i w ten sposób pokój światu byłby zabezpieczony. Opinie te mogą być wskazówką, w jakiej atmosferze odbędzie się wizyta premiera Francji w Ameryce.

GIEŁDA

Obroty średnie Dolar 8.91 i pół. Tendencja dla pożyczek państwowych niejednolita, dla listów zastawnych i akcji słabsza.

Krwawy terror sowiecki na Kaukazie

W masowych egzekucjach giną setki dorosłych i dzieci

RYGA (ATE). — Po stłumieniu ruchu powstańczego na Kaukazie władze sowieckie zastosowały w Gruzji, Azerbejdżanie i republice Górali północnego Kaukazu krwawe metody terroru. We wsi Pchacharło oddział G. P. U. dokonał

egzekucji masowej nad 46 włościanami, a 35 rodzin wywieziono na wyspy Solowieckie. W szeregu miejscowości rozstrzelano wybitnych działaczy z ich rodzinami. Ogółem w ostatnim czasie w Gruzji i Azerbejdżanie

rozstrzelano 168 osób. Poza tem w Tyflisie dokonano masowej egzekucji nad 100 zakładnikami

z miasta Borczalo za to, iż ruch powstańczy w tej miejscowości wybuchnął z nową siłą. Sowieckie ekspedycje karne nie mogąc ująć powstańców, ukrywających się w niedostępnych górach, rozprawiają się w okrutny sposób z krewnymi powstańców, rozstrzelując nawet dzieci.

W mieście Kizyl - Gadzi rozstrzelano siedmioletniego chłopca zamiast ojca partyzanta, który zbiegł w góry.

Podczas masowych rewizyj po wsiach wojska sowieckie „konfiskowały” dotychczas ponad 5000 karabinów i kilkanaście kulomiotów, zdobytych przez powstańców na wojskach sowieckich.

Ponieważ G. P. U. masowo deportuje na Wyspy Solowieckie całe rodziny, przeto niektórzy przedstawiają

widok okrutnego spustoszenia. Szczególnie ostre formy przybrał terror sowiecki w obwodzie Barczalskim, gdzie rozstrzelano ponad 200 osób, wśród nich znajdują się całe rodziny.

Jednocześnie wzrasta się terror przeciwsowiecki. Między innymi nacjonaliści gruzińscy wymordowali całą rodzinę Parmena Czanukwadze, który w roku ubiegłym zamordował w Paryżu b. ministra Gruzji Ramiszwilli. Terorysty podpalił dom i zwłoki zamordowanych krewnych zabójcy ś. p. Ramiszwilli.

Wojska japońskie walczą z bandytami

Oblegli bandytów w zdobytym przez nich i ograbionem mieście

W dalszym ciągu w Mandżurji bandy chunchuzów i b. żołnierzy chińskich dokonują potwornych napadów. Ostatnio bandyci zdobyli miasto New - Wang, gdzie wyrznęli 350 policjantów, następnie obrabowali miasto i podpaliłi. Na wieść o napadzie przybyło wojsko japońskie, zapędziło kilkudziesięcną bandę do płonącego miasta i obległo ją. Bandyci bronią się zapomocą kulomiotów. Bandytlom udało się uszkodzić jeden z samolotów japońskich, obrzucający bandytów bombami. Samolot

zdażył wylądować na terenie objętym przez wojska japońskie.

ZBOMBARDOWANIE KOSZAR CHIŃSKICH

W Czang - Szun samoloty japońskie zbombardowały koszary chińskie, gdzie miało poleć 200 żołnierzy chińskich. Zbombardowanie koszar jest odwetem za dokonywanie napadów na posterunki japońskie.

SOWIETY NIEZADOWOLONE W Moskwie zaprzeczają wie-

domości o wtargnięciu wojsk sowieckich do Mandżurji i nazywają tę wiadomość prowokacją na-

Komisarz do Spraw Zagranicznych Sowietów odbył znów rozmowę z ambasadorem japońskim w Moskwie. Wynik tej rozmowy był prawdopodobnie nie po myśli komisarza, gdyż następnego dnia prasa sowiecka zaatakowała Japonję. Prasa sowiecka twierdzi, że Japonja nie chce wycofać się z Mandżurji i sprowadza tam nowe oddziały wojska.

Anglicy bezrobotni znów podjęli walkę z policją i rabunek sklepów

GLASGOW (PAT). — Późnym wieczorem rozpoczęły się nanowo rozruchy. Policja konna zmuszona była szarżować, by rozproszyć tłum. Manifestanci nie zbierali się masowo, lecz grupami, przechodząc śpiesznie

z jednego miejsca na drugie, tłukąc szyby wystawowe i grabiąc sklepy. Policja szarżowała kilkakrotnie z pałkami w rękę.

Ponieważ ekscesy powstawały niezwykle szybko w różnych punktach miasta, policja zmuszona była przenosić się z miej-

scą na miejsce i do tego celu używała karetek więziennych. Manifestanci kilkakrotnie użyli broni przeciwko policjantom. Po opanowaniu sytuacji policja patrolowała miasta. Spokój wraca. Aresztowano 49 osób.

Straszny wybuch w łodzi motorowej

4 osoby zginęły, łódź zatonała

TALLIN (PAT). — W zatoce pod Tallinem (Estonja) na łodzi motorowej, wiozącej 7 osób, eksplodował silnik. Łódź natych-

miast zatonała, przyczem 4-ry osoby zginęły. Jest to już trzeci podobny wypadek w ciągu krótkiego czasu. Panuje przekonanie,

że chodzi tu o planową akcję przemytników alkoholowych.

Bezczelny napad bandytów amerykańskich

Obrabowali bank i uprowadzili kasjera

HARTFORD (Indjana, Stany Zjednoczone) (PAT). — 4-ch bandytów przybyło samocho-

dem do „Citizens State Bank”, porwało 30 tys. dol. i uprowadziło kasjera, który pełni równo-

cześnie funkcje burmistrza miasta. Pomimo ostrzeżenia bandyci zbiegli.

SKRÓTY

W Rydze ubiegłej nocy wybuchł pożar w największym teatrze lotewskim „Dailestheater”. Udało się uratować scenę, magazyn dekoracji i garderobę. Prace nad odbudową teatru potrwać prawdopodobnie około miesiąca.

Odbywając przejażdżkę samochodową do Chantilly don Jaimea, b. infant hiszpański (następca tronu), nagle zmarł. Lekarze orzekli, iż przyczyną śmierci był atak serca.

Panna Smaranda Braescu (Rumunka) pobila rekord światowy w skoku ze spadochronem, skacząc z wysokości 6.000 metrów.

Bolszewicy chcieli porwać „Żywego Boga” mongolom

CHARBIN (PAT). — Przyjard „Żywego boga” (najwyższy dostojnik duchowny), Panzenem Lamy, do Mongolji, tłumne wycieczki mongołów w Chalchi, t. j. sowieckiej części Mongolji dla naradzenia się, w jaki sposób walczyć z komunizmem, jako też kilkakrotne wystąpienie Panzen Lamy przeciwko uciskowi i bezprawiom Z.S.S.R.—zaniepokoiły rząd sowiecki. Dla przeszkodzenia dalszemu antykomunistycznemu wystąpieniu Panzen Lamy, ajenci 8-jej Międzynarodówki postanowili porwać „Żywego boga”. Zamać miano dokonać podczas pobytu Panzenem Lamy w Gandzurze, mieście, położonem blisko granicy sowieckiej.

Władze Chalchi, uprzedzone o spisku, usunęły niebezpieczeństwo, grożące „Żywuemu bogu”. Wieść o zamiarze porwania Lamy wywołała wśród mongołów antysowieckie wrzenie, które trwa dotychczas.

Zakończenie lotu okrężnego samolotów turystycznych

Zakończony został lot okrężny samolotów turystycznych, w którym wzięło udział 13 aparatów. Lot odbywał się na trasie, wynoszącej 2500 km. Ukończyło go 10 samolotów. Pierwsze miejsce, według dotychczasowych obliczeń, zajął por. Zwirko na aparacie „IWD 5”, zdobywca rekordu wysokości lotu. Następne miejsca w klasyfikacji przypadły pp. Stanisławowi Rogalskiemu i Kazimierzowi Chorzewskiemu.

Tabela loterii

Wczoraj w dwudziestym dniu ciągienia 5-jej klasy 23-jej polskiej loterii państwowej, padły następujące wygrane:
75.000 zł. na Nr. 181269.
po 5.000 zł. Nr. 32732 100642
163905 171004.
po 3.000 zł. na Nr. 90945 101061
187321.
po 2.000 zł. na Nr. 931 3079 9317
12345 52632 71671 76123 79544 79765
119289 115540 132971 139138 199994
205606.
po 1.000 zł. Nr. 1638 10517 14550
26315 29442 81860 37360 45469 54171
54535 56768 73819 85894 86825 96834
97448 99787 103323 104320 106496
114748 116595 119975 121217 122753
139365 139450 145522 151567 152429
153380 161705 184349 186744 194477

Potworne bezrobocie i przypadkowe macierzyństwo

Przez dwa lata nie rodzić dzieci, by nie powiększać 70-ciomiljonowej gromady nędzarzy!
Nawołują do tego uczeni i społeczni działacze

„Kobiety całego świata! W ciągu dwóch najbliższych lat nie wolno wam rodzić dzieci!” Apel ten, który zakrawa na żart, wydaje się tworem chorej wyobraźni, jest poważnie rzuconym wezwaniem przez zastępcę amerykańską działaczkę społeczną, Margaret Sanger. Pani Sanger, autorka słynnej książki p. t. „Przymusowe macierzyństwo”, wobec tysięcy kobiet Nowego Jorku, wygłosiła przemówienie o konieczności ograniczenia przyrostu ludności, ze względu na panujący powszechnie kryzys. „Nie wolno stwarzać nowych ofiar kryzysu, nie wolno kryzysu pogłębiać, albowiem główną przyczyną przesilenia gospodarczego jest przedludnienie! Jedynym środkiem dla powstrzymania w przyszłości katastrofy nędzy i bezrobocia to t. zw. „moratorium na dzieci” (powstrzymanie urodzeń).

Pani Sanger nie jest odosobniona w swoich poglądach. Przeważającą odpowiedzią na ankiety: „jak zaradzić obecnemu kryzysowi gospodarczemu”, zorganizowaną przez związek kościołów amerykańskich, do którego należą wybitni ekonomiści i politycy, było wypowiedzenie się za regulację i ograniczenie urodzeń.

Wezwanie pani Sanger znalazło żywy oddźwięk w Anglii. Zwolennicy „moratorium dzieci” proponują rozpowszechnienie, we wszystkich państwach, zakazu przyrostu ludności, za pośrednictwem Ligi Narodów.

Nikt niema prawa zabronić kobiecie posiadania dziecka, ale nie wolno również kazać jej rodzić dzieci, dla których niema na świecie miejsca, chleba, pracy.

70 milionów ludzi bezrobotnych na świecie, 70 milionów nieużytecznych, głodujących, to liczba przerażająca swym potwornym ogromem. Nie wolno powiększać jeszcze na przyszłość kadr nędzarzy, usuniętych poza nawias społeczeństwa. A

więc trzeba ograniczyć przyrost ludności, ale nie, żelaznym zakazem a przez specjalne poradnie.

Poradnie kontroli małżeństw istnieją już od dość dawna w Anglii, Niemczech, Ameryce, Szwecji, Danii, Holandji, Chinach, Japonii i t. d. Jednakże celem ich nie było dotychczas

zapobieganie przyrostowi ludności, ale chronienie społeczeństwa przed przyjściem na świat dzieci z rodziców chorych.

Dzisiaj już nie trzeba tłumaczyć kobietom, że nie wolno jej mieć więcej dzieci, niż potrafi wyżywić. Kobieta sama nie chce dziecka, gdy nie ma warunków, aby je wychować. Matka, któ-

rej dziecko głoduje, rodzi następną nie z własnej woli, a z łaski przypadku. Obowiązkiem poradni powinno być udzielanie rad, jak ma uniknąć tych przypadkowych urodzin.

Wysuwamy zarzut, że przez regulację urodzeń można doprowadzić do wyludnienia jest nieistotny. Każda kobieta znaj-

dująca się w odpowiednich warunkach będzie pragnęła dziecka i będzie je miała.

Polska jest krajem o najwyższym niemal przyroście ludności i wezwanie pani Sanger u nas szczególnie winno być wzięte pod uwagę.

Engel.

Właśnie dlatego, że ciężko pracujesz dbaj o swe ręce

Bardzo przykrą dolegliwością rąk jest zbyt duża potliwość, która może być wrodzona, trudna do usunięcia lub też może być objawem ogólnego schorzenia, np. anemii, gruźlicy, nerwowości i t. d., wtedy należy leczyć podstawowe cierpienie.

Potliwość rąk cięższego stopnia leczy się okładami przemienionymi (do wody gorącej dodaje się łyżkę np. formaliny), oraz zasypaniami lub pędzlowaniem mieszaniną kwasu salicylowego i formaliny.

Przy poceniu się rąk wskazaniem jest używanie mydła formalinowego i unikanie zbyt ciasnych rękawiczek.

Rzadziej spotykana dolegliwością są zgrubienia na palcach i w okolicach stawów. Występują one zwłaszcza w wieku starszym, najczęściej na tle reumatyzmu lub artretyzmu. Tego rodzaju zniekształcenia muszą być leczone przez lekarza chorób wewnętrznych.

Obok pielęgnacji rąk ważne jest ochranianie ich przy pracy. Zwłaszcza wszelkie prace gospodarskie wykonywać należy w specjalnych gumowych rękawiczkach, a po skończeniu umyć ciepłą wodą z mydłem. Kto nie ma rękawiczek powinien w wszelkiej pracy kuchennej natrzeć ręce fusami od kawy, aby usunąć nieprzyjemny odór, a następnie umyć w ciepłej wodzie z mydłem. Aby uchronić końce palców i paznokcie od zacerwienia, należy przed pracą

urobić trochę mydła toaletowego na papkę z paroma kroplami

oliwy lub gliceryny i nałożyć tę masę pod paznokcie. Aby

Jesień przyniosła nam praktyczną modę

Sezon jesienny znajduje się pod znakiem żakietu. Szyje się bądź z materiału tego co i sioduszkę, albo z innego, co jednak daje nie raz jeszcze większy efekt. Istotnie doskonale zrobić możemy taki żakiet z niemodnego, krótkiego płaszczyka. Przeberzemy kawałkami futra, które nam pozostały, od płaszcza zimowego, lub też wybranymi, mniej zniszczonymi kawałkami starego, nie noszonego już futra.

Model pierwszy to żakiet dopasowany, od pasa kłoszowy. — Przybranie z futra fantazyjne. Model drugi — to żakiet z angielskiego materiału przybrany czarnymi karakulami żrebakami, lub lokami. Do tego spodniczka w faldy.

Żakiet z gładkiego materiału, przybrany paskami futerka. Bardzo dobrze będzie wyglądał zastosowany do kraciastej spódnicy.

Już wkrótce najpiękniejszy film polski

KRWAWY WSCHOD

Z ekranu na ekran

Światowid: „Wesoły porucznik” — Maska: „Pieśniarz Paryża” — Cristal: „Kadet marynarki” — Mewa: „Porucznik Armand” — Ton: „Sewilla, miasto miłości” — Stylowy: „Romans” — Uciecha: „Afryka mówi”

Kino „Światowid” jest obecnie wesoło usposobione. Po uciechy „Milionie” promieniuje w kierunku ekranu pogodnym uśmiechem Morysia Chevaliera, jak „Wesołego porucznika” w amerykańskim ujęciu wiedeńskiej opery „Czar walec”, wytwórni „Paramount”. Pamiętamy jeszcze także „Czar walec”, jako film europejski z Xenią Desni, Mady Christian i Willi Fritschem. Poobał się nam więcej. Nie dziwno. Był zdejmowany w Wiedniu, by w owianym tą upojną atmosferą stolicy naddunajskiej, która jest w aściwą treścią filmu. To tak jakby np. naszych „Dzieci z Pawlaka” robiono w Anglii. I mogłoby się stanowczo wyłowić do wyzwoleńca porucznika „Czaru walec”, choć o tym filmie o tyle dawniej, gdy technika filmowa była jeszcze daleka od obecnego poziomu, gdyby wystarczała, aby film od razu naturalnym rozmachem i stał się nagle tak miły. Właśnie miły — to naj-

lepsze określenie tego aktora. Pod tym względem język polski jest szczęśliwszy od innych, że posiada nieistniejące w żadnym innym języku słowo „miły” (bo nawet w pokrewnych nam językach, jak rosyjski i czeski, „miły” oraz „miły” znaczy — „ukochany”, a więc co innego).

Morys Chevalier jest rzeczywiście miły, przemiły nawet. Ma coś takiego... miłego w figlarnych oczach, w filuteryjnym uśmiechu, przy którym usta przechylają się nieco w łono... Jest ujmujący, w całym swym zachowaniu się, a zwłaszcza dla niewiasty, która mu się podoba jest taki przemiły, przytulny, tryskający szczerością i słodyczą. Zabawne, a zarazem mądre pomyślane jest pierwsze przekomarzenie się porucznika (Chevaliera) z dziewczyną, która mu się podoba. Poznają się północnym wieczorem. Porucznik proponuje dziewczęciu natychmiastowe odwiedzenie go Ona odmawia. Przrzeka, że może najwyższej jutro przyjdzie na herbatę, może po-

tem sędzą razem kolację, a potem się okaże... A jednak złożyło się inaczej... Dziewczę uległo... na mowom dziarskiego wojaka i pierwszym posiłkiem, jaki spożyli wspólnie, było... śniadanie i to... nazajutrz po fakcie... Gdy się zaś potem tak złożyło, że wbrew zamierzeniom i przyrzeczeniom do ślubu nie doszło, biedaczka uczyła inną z własnego doświadczenia: „Pamiętaj... nigdy nie zaczynaj... od śniadania”.

I jeszcze jeden „kawał” udał się scenarzyście (a może to pomyślne światnego reżysera Lubicza!) Ten że porucznik wpadł w oko pewnej księżniczce, ale... gąsiec. Widział, jak porucznik uśmiecha się do pewnego dziewczęcia a potem... mruka figlarnie oczkiem. Nie wie dlaczego, co ta rozmowa „mimiczna” oznacza. Porucznik tłumaczy jej więc: „Gdy się ktoś do kogoś uśmiecha, to znaczy, że mu się ta osoba podoba, gdy zaś mruka, znaczy, że... chce coś z tego mieć...” Pyszna jest scena, gdy księżniczka zaczyna do porucznika... mrukać...

Jeszcze nie było dwóch filmów Chevaliera z tą samą partnerką. Tym razem ma dwie i obie nowe. Brunetkę Claudette Colbert i blondynkę Miriam Hopkins. Pierwsza jest ładniejsza, druga lepsza aktorka. Ale obie gasną przy czarującym Morysju, dzięki któremu film ma zapewnione długotrwałe powodzenie.

A jednak najmiłszy był Chevalier, jako „Pieśniarz Paryża”.

Można go i dziś jeszcze ujrzeć w tym filmie. Wyświetla go bowiem właśnie kino „Maska”.

Był zaś „ramonomankom” nie było zbyt tęskno, aż trzy kina za troszczyły się o filmy z nim. Możemy więc niezapomnianego Novarra oglądać w kinie „Cristal”, jako „Kadeta marynarki” w „Mewie”, jako „Porucznik Armand”, oraz w kinie „Ton” na Puławskiej, gdzie cieszy się dużym sukcesem „Sewilla, miasto miłości”. Nasze przemile Czytelniczki z tamtych okolic specjalnie nas prosiły w kilku listach, aby „spowodować” jakiś film z Ramonem Novarra, dodając przytem, że „w całym Mokotowie nieposobnie znaleźć takiego ślicznego chłopca, pragnęliśmy się więc nacieszyć nim, choć z ekranu”. Jak widzimy życzeń u naszych Czytelniczek stało się za dość. A jednak musimy stanąć w obronie dzielnych Mokotowian i stwierdzić, że panie widocznie źle szukały. Mokotów słynie z przystojnych młodzianów i nieledenby zakasał owego Ramona. Poza tym mają wszystkie te zalety, że są bliżko, tuż a to jednak jest, proszę nie mylić, plus nielada...

„Stylowy” daje uszy t. zw. „garbarzom”, „garbusom” i innym „garbomanjakom”, wyświetlając „Romans” (Greta Garbo z pewnym, uczonym. W oryginale jest to, co prawda, pastor, ale mniejśta o to. A jednak wtedy dopiero staje się zrozumiała treść filmu.

Otóż młody pastor poznaje piękną śpiewaczkę i zakochuje się w niej. Nie mówi jej tego, natomiast kochając ją, pragnie ją nawrócić w kierunku moralniejszego trybu życia. I gdy już — już mu się to udaje, gdy śpiewaczka gotowa nawet wstąpić do klasztoru, nagle... nie może się powstrzymać... zmae jej swą miłość, dyszy ogniem pożądania... Dawniej, kiedyś, możeby mu uległa, bo podobna jej się ten młody i bardzo przystojny, a tak płomiennie w niej rozkochany pastor, ale... nie teraz. Obecnie bowiem, gdy nauczył ją ceniej dobra duchowego, wyżej, niż doczesne, zaszył w jej sercu przeobrażenia tak głębokie, że na jego miłość ścisła ziemską odpowiada... odmownie. Jak widzi, i na o treści bardzo ciekawej... „Romansie” okrzyknięty za bardzo słaby i nieinteresujący. Inna... Greta Garbo jest w nim mniej ciekawa jako aktorka, niż w innych swych filmach i że całość filmu nie stoi na takim poziomie artystycznym, do jakiego przyzwyczaiła nas wytwórnia „Metro-Goldwyn-Mayer”. Byłaby mniej wskazywać film nie jest taki marny, jak o nim mówią. Zobać czy go warto bezwarunkowo.

Kto zaś jeszcze nie słyszał, jak „Afryka mówi”, niech pośpiesz do kina „Uciecha” na Złotą, a będzie miał z tego „uciechę” niemałą.

H. L.

